

Bijlage 1 – Tabellen van DNB

In Tabel 2.1 is de ontwikkeling van het aantal bfi's weergegeven. De tabel laat tevens het gevolg zien van een definitieverandering die DNB toepast en vanaf volgend jaar effect zal hebben op de getoonde aantallen en bedragen. Als gevolg daarvan wordt een deel van de bfi's geassocieerd als "niet-financiële onderneming". Het gaat om vennootschappen met meer dan vijf werknemers die ook dienstverlening verzorgen aan groepsmaatschappijen, ook wel mengvormen genoemd.¹ DNB geeft hierbij het volgende aan:

Per 2015 zijn de macro-economische cijfers van de nationale rekening en betalingsbalans herzien. Door middel van deze revisie zijn de cijfers aangepast aan de laatste statistische richtlijnen van Eurostat en het IMF.² Als gevolg van deze gewijzigde richtlijnen is een deel van de populatie bfi's verschoven naar de sector niet-financiële vennootschappen. Het betreft eenheden die een functie als holdingmaatschappij combineren met reguliere (niet-financiële) productieactiviteiten.³

Tabel 2.1 Aantallen bfi's exclusief en inclusief mengvormen

	2015	2016	2017	2018
Bfi's excl. mengvormen	14.885	14.424	13.756	12.716
Bfi's incl. mengvormen	15.605	15.147	14.456	13.286

Door deze definitieverandering zullen vanaf volgend jaar alleen gegevens beschikbaar zijn over de bfi's exclusief de mengvormen. Desalniettemin kan de trend over de jaren en dus het effect van bijvoorbeeld de bronbelasting gevolgd blijven worden. Voor de duidelijkheid en voor de aansluiting bij het hiervoor genoemde SEO-onderzoek van 2018 is in de volgende tabellen nog aangesloten bij de oude definitie. DNB publiceert de overeenkomstige tabellen volgens de nieuwe definitie.⁴ Het blijkt bij vergelijking van de verschillende tabellen dat de inkomensstroom naar laagbelastende landen voor meer dan 98% gedekt wordt door de bfi's volgens de nieuwe definitie.⁵

¹ Voor meer toelichting, zie rapport SEO, pagina 3.

² European System of Accounts 2010 (Eurostat), Balance of Payments Manual (IMF) 6th edition, en (specifiek aangaande de definitie van bfi's) het Final Report of the Task Force on Special Purpose Entities (IMF 2018).

³ Mededeling DNB.

⁴ Zie onderdeel statistiek op www.dnb.nl, specifiek tabellen 15.1 en 15.4 tot 15.6.

⁵ Vergelijk tabel 1 in paragraaf 3 met tabel 15.6 op www.dnb.nl. Gemiddeld over de jaren 2015-2018.

In Tabel 1 in paragraaf 3 van deze brief en in Tabel 2.2 hieronder wordt de totale inkomensstroom door bfi's volgens de inkomensdefinitie van DNB getoond. Deze definitie wijkt op het punt van de dividendstroom af van de definitie van fiscaal relevante stromen zoals die in 2018 in het SEO-rapport is gebruikt. Uit overleg met DNB is ons namelijk recent duidelijk geworden dat de per jaar gerapporteerde uitgekeerde winst die DNB registreert niet gelijk is aan de daadwerkelijk per jaar uitgekeerde dividenden. De uitgekeerde winst volgens de definitie van DNB betreft namelijk uitsluitend de winst die in een bepaald jaar is verdiend uit operationele activiteiten (waarbij ook de winst van de dochters wordt meegenomen) en in *datzelfde* jaar als dividend aan de aandeelhouders is uitgekeerd. In het rapport van SEO van 2018 is deze uitgekeerde winst volgens definitie van DNB gepresenteerd als de volledige dividendstroom. Het deel van de dividendstroom dat betrekking heeft op ingehouden winsten uit voorgaande jaren is hier dus echter niet in meegenomen en uit de bij DNB beschikbare gegevens is dit ook niet meer te achterhalen. Dit was in 2018 niet duidelijk.⁶

Om te voorkomen dat een deel van de dividendstromen onbedoeld buiten beeld zou raken, is er in overleg met DNB voor gekozen volledig en consistent aan te sluiten bij de inkomensdefinitie van DNB.⁷ In deze definitie wordt in de inkomensstroom van een bepaald jaar, naast de renten en de royalty's die de bfi ontvangt en betaalt, het totale inkomen uit kapitaaldeelname (dat is de operationele winst van de dochters die onder de bfi hangen) meegenomen, dus zowel het deel dat in hetzelfde jaar wordt uitgekeerd (als dividend) als het deel dat in dat jaar nog niet wordt uitgekeerd maar wordt ingehouden en mogelijk in een volgend jaar wordt uitgekeerd (ingehouden winst, hierna ook wel potentieel dividend genoemd). Hierbij past wel de kanttekening dat het mogelijk is dat een deel van de ingehouden winst nooit zal worden uitgekeerd of uiteindelijk wordt uitgekeerd aan een aandeelhouder in een ander land dan waar de ingehouden winst oorspronkelijk aan was toegerekend. Om ook voor het overige bij de DNB-definitie aan te sluiten zijn de betalingen voor overige diensten ook meegenomen, hoewel zij geen onderdeel van de grondslag van de dividendbelasting of de bronbelasting vormen. Bij overige diensten moet gedacht worden aan managementvergoedingen of vergoedingen voor juridische diensten en dergelijke.

⁶ De € 22 miljard aan uitgaande inkomensstroom naar de laagbelastende landen werd bepaald vanuit de steekproefgegevens waar SEO mee werkte (voor details, zie het SEO-rapport). In deze steekproefgegevens ontbrak de ingehouden winst. De vaak genoemde € 199 miljard aan totale uitgaande inkomensstroom door bfi's vanuit Nederland kwam daarentegen uit een tabel (SEO-rapport, pagina 39) die juist niet gebaseerd was op de steekproefgegevens, maar waarvoor direct gebruik werd gemaakt van een DNB-tabel volgens de inkomensdefinitie van DNB, waarin de ingehouden winst wel was meegenomen. Het verschil tussen de € 199 en de huidige € 211 miljard aan uitgaande inkomensstroom in Tabel 1 wordt veroorzaakt door correcties in de data.

⁷ Dit sluit tevens zoveel mogelijk aan bij de internationale definitie van de instellingen waar DNB aan rapporteert, zoals bijvoorbeeld de OESO.

Tabel 2.2 Totale inkomensstromen bfi's inclusief mengvormen naar soort (van en naar buitenland, bedragen per jaar in miljoenen euro's)

	2015	2016	2017	2018
<i>Inkomend</i>				
Dividend (uitgekeerde winst)	116.385	125.239	121.720	118.687
Potentieel dividend (ingehouden winst)	-5.840	1.270	-9.912	1.301
Rente	41.513	33.800	32.201	32.374
Royalty's	26.135	26.317	30.621	33.571
Overige diensten	11.134	7.871	7.506	7.883
Totaal inkomend	189.327	194.497	182.136	193.816
<i>Uitgaand</i>				
Dividend (uitgekeerde winst)	84.413	89.736	84.908	93.454
Potentieel dividend (ingehouden winst)	33.158	58.666	26.103	31.015
Rente	36.990	31.544	34.926	35.405
Royalty's	29.167	26.808	28.798	31.076
Overige diensten	4.808	4.269	6.972	8.976
Totaal uitgaand	188.536	211.023	181.707	199.926

Tabel 2.3 laat het balanstotaal zien van de bfi's. Er kan voorzichtig van een trendbreuk sinds 2016 gesproken worden, aangezien het totaal niet verder stijgt maar met zo'n € 300 miljard gedaald is sinds het hoogtepunt van 2016. Met name in 2018 is een scherpe daling te zien. Dit is een weerspiegeling van de in paragraaf 2 van deze brief beschreven daling van de voorraad directe buitenlandse investeringen die volgens DNB en IMF samenhangt met de wereldwijde aanpak van belastingontwijking.

Tabel 2.3 Balans van bfi's inclusief mengvormen (ultimobedragen in miljoenen euro's)

	2015	2016	2017	2018
<i>Activa</i>				
Onroerend goed	2.083	1.949	1.878	1.878
Kapitaaldeelnemingen	2.698.336	2.909.932	2.885.269	2.596.939
in Nederland	63.422	67.349	70.343	48.265
in het buitenland	2.634.914	2.842.583	2.814.926	2.548.674

Leningen en ov. vorderingen	1.306.029	1.356.092	1.306.993	1.364.601
binnen concernverband	1.207.127	1.241.817	1.195.108	1.257.865
in Nederland	36.975	34.723	44.131	51.333
in het buitenland	1.170.152	1.207.094	1.150.977	1.206.532
buiten concernverband	98.902	114.275	111.885	106.736
Effecten	26.925	49.198	50.688	50.595
Financiële derivaten	51.451	56.651	60.614	71.047
Immat. niet-fin. vorderingen	1.426	1.656	909	591
Totaal activa	4.086.250	4.375.478	4.306.351	4.085.651
<i>Passiva</i>				
Kapitaaldeelnemingen	2.450.799	2.777.685	2.730.303	2.530.270
in Nederland	6.841	5.029	8.976	8.604
in het buitenland	2.443.958	2.772.656	2.721.327	2.521.666
Leningen en ov. verplichtingen	1.102.690	1.102.492	1.099.712	1.053.026
binnen concernverband	938.043	932.991	938.534	890.509
in Nederland	15.512	15.212	15.926	18.297
in het buitenland	922.531	917.779	922.608	872.212
buiten concernverband	164.647	169.501	161.178	162.517
Effecten	481.287	443.822	422.736	441.048
in Nederland	7.748	7.771	7.409	7.012
in het buitenland	473.539	436.051	415.327	434.036
Financiële derivaten	51.474	51.479	53.600	61.307
Totaal passiva	4.086.250	4.375.478	4.306.351	4.085.651

Tabel 2.4 laat de geografische verdeling van het buitenlandse balanstotaal van de bfi's zien. Uit de tabel blijkt dat bovengenoemde trendbreuk voor een belangrijk deel wordt veroorzaakt door een afname van investeringen vanuit de Verenigde Staten in Nederland: het aandeel van de Verenigde Staten in de passiva is sinds 2016 afgenomen met € 263 miljard. Een verklaring hiervoor kan zijn dat multinationals onder meer naar aanleiding van ATAD2 bepaalde cv/bv-structuren hebben opgeheven. Cv/bv-structuren hebben namelijk vrijwel uitsluitend relevantie in relatie tot de Verenigde Staten (zie ook onderdeel C van paragraaf 4 hiervoor).

*Tabel 2.4 Buitenlands balanstotaal van bfi's inclusief mengvormen naar geografie^a
(ultimobedragen in miljoenen euro's)*

	2015	2016	2017	2018
<i>Activa</i>				
Europa	2.055.072	2.033.182	2.008.364	1.842.946
Eurogebied	1.558.361	1.452.482	1.438.401	1.299.461
Luxemburg	384.444	351.335	351.221	212.425
Verenigd Koninkrijk	343.274	405.092	409.423	412.742
Verenigde Staten	425.523	529.238	634.933	590.174
Ierland	151.202	160.154	167.378	148.521
Zwitserland	189.297	254.944	246.153	251.204
Opkomende economieën	417.755	421.065	368.189	378.021
Ontwikkelingslanden	117.513	104.908	96.273	109.934
Offshore financial centers	139.207	164.818	125.861	79.285
Laagbelastende jurisdicties	237.082	259.844	256.957	217.579
Totaal activa (excl. NL)	3.984.426	4.271.750	4.190.968	3.985.463
<i>Passiva</i>				
Europa	2.088.820	2.072.751	2.189.299	2.183.559
Eurogebied	1.588.922	1.521.607	1.658.452	1.614.118
Luxemburg	587.062	629.777	642.130	535.761
Verenigd Koninkrijk	451.749	490.885	466.535	494.160
Verenigde Staten	725.262	904.883	844.326	641.583
Ierland	130.918	139.225	269.228	232.577
Zwitserland	199.370	189.878	174.522	173.655
Opkomende economieën	167.766	162.999	156.473	145.608
Ontwikkelingslanden	33.637	21.113	14.067	16.386
Offshore financial centers	129.901	163.765	211.184	192.812
Laagbelastende jurisdicties	356.428	391.772	304.762	223.713
Totaal passiva (excl. NL)	4.004.675	4.295.987	4.220.439	3.990.432

^a Landengroepen sluiten elkaar niet uit. Categorie offshore financial centers is exclusief laagbelastende jurisdicties. Voor indeling, zie toelichting bij tabel 15.4 van DNB.